

Boken er lettlest og gir en grei, kronologisk oversikt over alle oppgavene Eilertsen har hatt opp gjennom årene. Et fyldig bilde-materiale viser en lege og politiker som tok et sterkt medansvar for utviklingen i samfunnet. Denne biografien er en fint utstyrt minnebok – mer beskrivende enn den er problematiserende. Ikke desto mindre er dette et interessant tidsdokument om en som har markert seg betydelig i norsk medisin i etterkrigsårene. Boken vil være av verdi for dem som er interessert i medisins utvikling, ikke minst i norsk tuberkuloseomsorg og samfunnsmedisin. Og særlig vil de som hører til eller har bodd i Bergen ha glede av den.

Ole Didrik Lærum

Gades Institutt
Avdeling for patologi
Haukeland Universitetssjukehus

Boken om alt

Cecilie Arentz-Hansen, Kåre Moen

Legevaktåndboken

3. utg. 1 088 s, tab, ill. Oslo: Gyldendal
Akademisk, 2005. Pris NOK 845
ISBN 82-05-30482-3

Alle legevaktlegers, allmennlegers, turnuslegers og studenter beste venn er endelig kommet i ny utgave! Den kommer godt, men sent – den forrige var fra 1997 og svært moden for oppdatering.

De fleste håndbøker har en tendens til å ese ut

med årene. Så også med denne. Den teller nå 1 088 sider, mot 674 i den forrige. Det er 61 % økning i sideantall og antakelig dobling av stoffmengden. Heldigvis er den holdt i et fornuftig format, faktisk litt mindre enn 1997-utgaven, og kan fremdeles få plass i en legekoffert eller en romslig lomme. Men papiret er blitt atskillig mer bibelsk, altså tynt, så boken føles mindre robust. Den forrige kunne ligge og slenge bak i bilen eller tygges på av hunden, denne må man nok stelle penere med. Og hvis man merker et viktig avsnitt med gult, skinner det nesten gjennom til neste side. Altså: neste utgave må ikke bli skjørere enn dette!

Men pirk til side. Boken er sabla god, rett og slett. Her finnes nesten alt: teori, undersøkelsesteknikk, lovverk, akuttregister, behandlingsalgoritmer, ICPC, kryssreferanser, omfattende kildehenvisninger både til tekst og web, lister og tabeller, illustrasjoner og plansjer, gode råd om første legevakt, og til og med en skapelig indeks. Alt dette høres kanskje selvfølgelig ut, men

det er slett ikke alle lærebøker og håndbøker som fyller disse kravene.

Faglig er det svært lite å utsette på *Legevaktåndboken*. Verken ved gjennomlesing av hele kapitler, eller stikkprøver i andre, har denne anmelder klart å «ta» forfatterne i feil eller mangler av betydning. De følgende innvendinger må altså leses i lys av at hovedinntrykket er særdeles positivt.

Innholdet er meget godt, men til tider for omfattende. Blant annet i hjerte- og kar-kapitlet tar teorien litt mye plass i forhold til det akutte behovet: HVA skal jeg gjøre nå? Tilsvarende i kapitlet om nedre luftveier: Det er mye tekst, og jeg savner algoritmene med store bokstaver og tydelige piler som man kan følge selv når hodet koker og legehånden skjelver.

Noe av bakgrunnsstoffet kunne kanskje vært kortet ned eller utelatt: Tariffavtaler, trygderegler og lovverk er under stadig endring, og således informasjon med kort holdbarhetsdato. For eksempel er aldersgrensen for fritak for egenandel allerede endret fra sju år til 12 år etter at boken kom ut. Kanskje hadde en webadresse gjort nytten i stedet?

Organiseringen av innholdet er overveiende god og logisk. Kapitlene har enhetlige oppsett med undersøkelse – symptomer – tilstander – behandling – komplikasjoner – differensialdiagnoser, og enkle bokstavkoder (U – SU – S – DD – T – K etc.) gjør det lett å navigere i teksten. For hvert kapittel er det referanse til emner i andre kapitler, og rikelige kildehenvisninger. Noen ganger til og med referanse til nye retningslinjer man vet kommer, for eksempel hjertestansalgoritmen. Nydelig! Imidlertid kunne man ønske seg noen få fargekoder eller andre enkle fyrlykter, i det minste at akuttkapitlet var farget rødt. OBS!-setningene kunne gjerne vært med større skrift og litt mer luft rundt seg, så blir de lettere å finne, og finne tilbake til.

Indre kongruens i et oppslagsverk er alltid en utfordring. I det store og hele er indeks og akuttregister meget bra, men jeg finner noen små kilder til forvirring: Når man følger referansen på «nødtrakeotomi» i luftveiskapitlet, finner man «cricotyro-tomi» i teksten. Nok til å få et varmt hode til å nå kokepunktet. Slår man opp på «hyperglykemi», finner man «non-ketotisk hyperosmolært koma». Jo da, det er jo beslektet, men ikke det samme. Og keto-acidose står ikke i akuttregisteret (det gjør derimot malaria ...).

Dette er detaljer, naturligvis. Men ett faglig hjertesukk: Når skal vi bli kvitt intubering i faglige retningslinjer og algoritmer for oss barneleger? Nesten ingen kan det, ingen anestesileger forventer det av oss, og vi risikerer å skade pasienten og spille unødig tid. Riktignok står det i teksten at man ikke skal intubere hvis man føler seg utrygg, men så lenge det står i alle algoritmene, vil nettopp de utryggeste legene føle

seg forpliktet til å prøve. Til neste utgave bør det komme en stor parentes rundt ordet.

Hva med en elektronisk utgave? Jo da, den kommer nok etter hvert, men det haster ikke. I overskuelig fremtid er *boken* viktigst til dette formålet, og forlag og forfattere skal ha ros for å legge arbeid i en god papirutgave heller enn en halvgod e-utgave.

En nettside www.legevaktandboken.no er under oppbygging, og består så langt mest av bakgrunnsstoff, referanser og utfyllende informasjon. Også en fornuftig prioritering.

Legevaktåndboken er bunnsolid, og et uunnværlig verktøy på legevakt, på kontoret og i andre sammenhenger hvor man trenger å finne god kunnskap raskt. Medisin-studenten kan gjerne bruke den til å lese seg opp før eksamen. Har man basiskunnskapen på forhånd, er den utmerket som oppfrisker.

Pernille Nylehn

Hjelmeland legekontor
Hjelmeland

Organisasjonsforskning

Erik Døving, Åge Johnsen, red.

Organisasjonsteori på norsk

355 s, tab, ill. Bergen: Fagbokforlaget, 2005.
Pris NOK 419
ISBN 82-450-0381-6

Ifølge omslaget passer denne boken for personer ved universiteter og høyskoler som er opptatt av organisasjonsfag.

Den er utgitt til ære for en nestor i norsk organisasjonsforskning, Børre Nylehn.

Fremstillingen er en blanding av status for og debatt om organisasjonsfaget i Norge. De ti kapitlene er sparsomt utstyrt med figurer og tabeller, men det er rikelig med referanser. Foran er det en oppsummering av forfatternes CV, bakerst et stikkords- og personregister.

I kapittel 1, skrevet av redaktørene, er det først en kort begrepsavklaring, så en oppsummering av innholdet, og til slutt en drøfting av organisasjonsfagernes organisering. I kapittel 2 om institusjonalisering av organisasjonsfaget i Norge skisserer Nylehn utviklingen fra 1950-årene til i dag. Så følger han opp med en systematisk beskrivelse og drøfting av de sju organisasjonsfagene boken er strukturert etter: praksisfaget, høyskolefaget, psykologifaget, sosiologifaget, aksjonsfaget, statsviterfaget og økonomifaget. Kapitlet avsluttes med en diskusjon av begrepene «organisasjonsfag» og «management».

I de etterfølgende kapitlene utdypes og drøftes organisasjonsfagene. I lys av